

Piše: Igor Isailović

Novele parničnog postupka

Evidentna je tendencija zakonodavnog tela naše zemlje da reformiše najosnovnije propise, na kojima se inače temelji pravni sistem zemlje, što je za svaku pohvalu, imajući u vidu dosadašnje epite, koji su pratili naš pravni sistem. Odluka našeg pravnog sistema bila je neefikasnost, nepravednost, neekonomičnost. Današnje novele pozitivnog zakonodavstva upravo su usmerene ka tome da zaštita prava bude efikasna, ekonomična i, pre svega, pravedna.

Skupština Republike Srbije donela je novi Zakon o parničnom postupku. Zakon stupa na snagu 01.02.2012. godine, a postupci koji su u toku biće završeni po pravilima starog ZPP-a: ukoliko, kojim slučajem, u toku postupka, a nakon stupanja na snagu novog zakona, drugostepeni sud ukine prvostepene odluke, te predmet vrati na ponovno suđenje, važiće pravila novog postupka.

Novele kojima je bila namera da se postignu navedeni ideali pravnog sistema su sledeće odredbe.

Efikasnost, ekonomičnost i pravednost

Naime, sud je dužan da postupak sprovede bez odugovlačenja, u skladu sa prethodno određenim vremenskim okvirom za preduzimanje parničnih radnji (u daljem tekstu: vremenski okvir) i sa što manje troškova. Nepostupanje sudije u vremenskom okviru je osnov za pokretanje disciplinskog postupka u skladu sa odredbama Zakona o sudijama.

Pisanu formu ispunjavaju i podnesci upućeni sudu telegramom i elektronskom poštom, u skladu sa posebnim zakonom. Pisani podnesci se podnose isključivo izvan ročišta i to najkasnije 15 dana pre dana održavanja ročišta.

Sud može da uputi strankama i drugim učesnicima u postupku poziv za ročište ili obave-

Prilikom odlaganja ročišta, sud će uvek da odredi nov vremenski okvir, koji ne može da bude duži od jedne trećine prvobitno određenog vremenskog okvira. Kad se ročište odloži, sud će odmah da odredi mesto i vreme održavanja odloženog ročišta.

štenje o otkazivanju ročišta putem elektronske pošte, telegramom ili drugim elektronskim prenosioceom poruka, pod uslovom da je takvim načinom pozivanja moguće da sud primi povratni podatak da je lice poziv, odnosno obaveštenje, primilo.

Stranke, njihovi zastupnici i punomoćnici imaju pravo da pregledaju, fotokopiraju, fotografiju i prepisuju spis parnice u kojoj učestvuju. Sud može rešenjem da odluči da se izvede dokaz čitanjem pisane izjave svedoka, u kojoj se navode saznanja o bitnim spornim činjenicama, odakle su mu one poznate i u kakvom je odnosu sa strankama u postupku. Pisana izjava svedoka mora da bude overena u sudu ili od strane lica koje vrši javna ovlašćenja.

Stranka može sudu da priloži pisani nalaz i mišljenje veštaka odgovarajuće struke, u vezi sa bitnim činjenicama za donošenje zakonite odluke u postupku. Na ročištu za glavnu raspravu sud može da ih pročita i da dozvoli tom licu da učestvuje u raspravi, postavljanjem pitanja i davanjem objašnjenja.

U pozivu za pripremno ročište stranke se upozoravaju na dužnost iznošenja svih činjenica i

predlaganja dokaza kojima se te činjenice potvrđuju, kao i na dužnost predlaganja vremenskog okvira i nalaže im se da na ročište donesu sve isprave koje im služe za dokaz i predmete koje treba razgledati u sudu.

Stranka je dužna da najkasnije na pripremnom ročištu, odnosno na prvom ročištu za glavnu raspravu, iznese sve činjenice potrebne za obrazloženje svojih predloga, da predloži dokaze kojima se potvrđuju iznete činjenice, da se izjasni o navodima i ponuđenim dokazima protivne stranke, kao i da predloži vremenski okvir za sprovođenje postupka.

Sud će na pripremnom ročištu da utvrdi koje su činjenice nesporne, odnosno opšte poznate i koje su činjenice sporne i koja bi pravna pitanja trebalo da se rasprave, te koja će dokazna sredstva da izvede na glavnoj raspravi i rešenjem će da odredi vremenski okvir za sprovođenje postupka.

Rešenje o određivanju vremenskog okvira naročito sadrži: broj ročišta, vreme održavanja ročišta, raspored izvođenja dokaza na ročištima i preduzimanja drugih procesnih radnji, sudske rokove, kao i ukupno vreme trajanja

Novim zakonom je obavezno objavljivanje presude odmah nakon okončanja dokaznog postupka, kakva je do sada bila obaveza samo u krivičnom postupku.

glavne rasprave. Stranke mogu, u podnescima ili na kasnijim ročištima, sve do zaključene glavne rasprave, da iznose nove činjenice i predlažu nove dokaze, samo ako učine verovatnim da bez svoje krivice nisu mogle da ih iznesu, odnosno predlože na pripremnom ročištu, odnosno na prvom ročištu za glavnu raspravu, ako pripremno ročište nije održano.

Presuda mora da se pisano izradi u roku od osam dana od dana objavljivanja. Sud je dužan da otpremi overeni prepis presude narednog dana od dana objavljivanja.

Žalba protiv prvostepene presude kojom se fizičkom licu nalaže isplata potraživanja, čija glavica ne prelazi iznos od 300 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan donošenja odluke, odnosno kojom se preduzetniku ili pravnom licu nalaže isplata potraživanja čija glavica ne prelazi iznos od 1.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan donošenja odluke, ne odlaže izvršenje.

Zaštita advokature kao profesije

U novom propisu vođeno je računa i o advokaturi, kao konstitutivnom elementu pravnog

sistema, te je propisano da stranke mogu da preduzimaju radnje u postupku lično ili preko punomoćnika, koji mora da bude advokat. Izuzetno od navedenog, punomoćnik pravnog lica može biti diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom, koji je stalno zaposlen u tom pravnom licu. Stranku mora da zastupa

Sporne odredbe zakona

Ono što je diskutabilno jeste pravo drugostepenog suda „da se porodi“ dok ne odluči o žalbi, budući da mu je ostavljen rok od 9 meseci da odluči o žalbi, te rok od dodatnih 30 dana za vraćanje spisa predmeta.

Takođe je diskutabilno i pravo prvostepenog suda da „advokatiše“ tj. da po službenoj dužnosti u radnim, državnim sporovima određuje privremene mere.

Evidentno je neustavna odredba, u kojoj je navedeno da „Protiv rešenja o određivanju privremene mere nije dozvoljena posebna žalba.“

advokat u postupku po vanrednim pravnim lekovima, izuzev ako je sama advokat.

Republika Srbija, jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave kao pasivno legitimisane u postupku

Republika Srbija, jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave dobile su posebnu privilegiju, te sada nije moguće odmah tužiti navedena lica, već je potrebno prvo probati mirno rešenje spora.

Naime, lice koje namerava da podnese tužbu protiv Republike Srbije dužno je da pre podnošenja tužbe Republičkom javnom pravobranilaštvu dostavi predlog za mirno rešavanje spora, osim ako je posebnim propisom predviđen rok za podnošenje tužbe.

Sporazum postignut između Republičkog javnog pravobranilaoca i lica koje zahteva ostvarenje svog zahteva ima snagu izvršne isprave.

Navedene odredbe se primenjuju i u slučaju podnošenja tužbe protiv jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, kada se predlog za mirno rešavanje spora podnosi nadležnom pravobranilaštvu, odnosno ovlašćenom zastupniku jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave. □

Igor Isailović, advokat